

Špatné rozhodnutí – a co dál?

Texty na tento týden

Neh 13,23–25; Dt 7,3,4; 2K 6,14; Ezd 9 a 10; 1K 7,10–17

Základní verš

„Volal jsem: ‚Můj Bože, stydím se a hanbím pozdvihnout k tobě svou tvář, Bože můj. Naše nepravosti se nám rozmohly až nad hlavu, naše provinění vzrostlo až k nebi.“ (Ezd 9,6)

Ezdráš a Nehemjáš se stali vůdci společnosti, v nichž se normou stala smíšená manželství s partnery nepocházejícími z Izraele. Oba vůdci se tím velmi trápili, protože usilovali vést národ k blízkému vztahu s Bohem. Uvědomovali si negativní vliv, který měli na Izraelce lidé nevěřící v Hospodina a uctívající modly. Viděli hrozné následky takového jednání v dějinách židovského národa. Kenaanské náboženství stále více ovlivňovalo židovský národ, až byli Baal a Aštoreta uctíváni téměř na každém vyvýšeném místě. Nesmíme zapomínat ani na ničivý vliv, který měli jejich nevěřící partneři na celou rodinu. Bileám radil Moábcům, aby poslali k Izraelcům své ženy. Ujistil je, že když si je Izraelci vezmou za manželky, určitě se odvrátí od svého Boha (Nu 31,15,16). Naneštěstí měl pravdu. Nejenže se manželé ovlivňují navzájem, ale mají silný vliv i na své děti a na formování jejich víry.

Co se Ezdráš a Nehemjáš rozhodli udělat se smíšenými manželstvími Izraele? Nevšímal si jich, nebo se proti nim ostře postavili? Tento týden budeme sledovat, jak Ezdráš a Nehemjáš přistoupili k řešení tohoto celonárodního problému.

Budování společnosti

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

PROBLÉM A NEHEMJÁŠOVA REAKCE

²³V oněch dnech jsem také viděl, že si židé brali ašdódské, amónské a moábské ženy. ²⁴Jejich děti pak mluvily zpoloviny ašdódsky, ale nedovedly mluvit židovsky. Hovořily jazykem toho či onoho lidu. ²⁵Měl jsem s nimi o to spor a zlořečil jsem jim, některé muže jsem bil a rval za vousy a zapřisáhl jsem je při Bohu: „Nedávejte své dcery jejich synům a neberte jejich dcery svým synům a sobě!“ (Neh 13,23–25)

Osobní studium

Pokus se podle veršů v úvodu shrnout vlastními slovy, jaký problém vznikl a jak jej Nehemjáš řešil.

Protože děti nemluvily aramejsky (jazyk používaný během exilu) ani hebrejsky, nemohly rozumět učení Písma. Šlo o vážný problém, který mohl vést k překroucení nebo dokonce ke ztrátě znalosti Božího zjevení. Zákoníci a kněží vykládali Tóru většinou v aramejštině, aby jim rozumělo co nejvíce lidí. Jelikož matky pocházející z okolních národů aramejsky nemluvily – a byly to hlavně ony, na kom spočívala péče o potomstvo – nepřekvapí nás, že jejich děti nemluvily jazykem svých otců. Prostřednictvím jazyka, kterým mluvíme, se dozvídáme o základních konceptech fungování dané kultury. Ztráta znalosti biblického jazyka znamenala v té době ztrátu jejich identity. Pro Nehemjáše proto bylo nemyslitelné, aby rodiny ztrácely kontakt s Božím slovem a tím ztrácely spojení s ži-
vým Hospodinem, Bohem Izraele.

Teologové poukazují na to, že Nehemjášovo jednání vedlo pravděpodobně k veřejnému zahanbení lidí, což bylo v té době součástí určeného trestu. „Zlořečení“, o kterém se v textu mluví, se pravděpodobně vztahuje k prokletím z Dt 28, která měla dopadnout na ty, kteří poruší smlouvu s Hospodinem. Je možné, že Nehemjáš použil právě tato slova Písma, aby lidé pochopili svá špatná rozhodnutí a jejich důsledky.

Kromě toho, když text říká, že Nehemjáš měl s muži „spor a zlořečil jsem jim, některé muže jsem bil a rval za vousy a zapřisáhl jsem je při Bohu...“ (Neh 13,25), neměli bychom si ho představit jako zuřivce jednajícího v návalu zlosti. Je třeba si uvědomit, že i toto bylo součástí předepsaného veřejného trestu. Takové jednání Nehemjáš použil pouze proti „některým“ z nich. Velmi pravděpodobně se tak postavil pouze proti těm, kteří takové chování obhajovali nebo k němu naváděli druhé. Nehemjáš tento extrémní nástroj použil proto, aby lidi páchající a hájící zlo veřejně zahanbil. Chtěl se ujistit, že lidé pochopí závažnost jejich rozhodnutí a následky, které to přinese.

Aplikace

Co bys měl udělat, když se ti zdá, že někdo v církvi nejedná správně?

NEHEMJÁŠOVO PŘÍSNÉ NAPOMENUTÍ

²⁶Což se právě tím neprohřešil izraelský král Šalomoun? Mezi mnohými národy nebylo krále jemu podobného. Byl milován Bohem, který jej určil za krále nad celým Izraelem. A přece i jeho svedly ženy cizinky ke hříchu. ²⁷Máme snad mlčet, když vás slyšíme, že pácháte všechno to velké zlo, že se zpronevěřujete našemu Bohu a berete si ženy cizinky? (Neh 13,26,27)

Osobní studium

O čem mluví úvodní verše a co se můžeš dozvědět o nebezpečí, které nám hrozí, když se odchýlíme od správné cesty?

Po staletích udělali Izraelci v oblasti partnerských vztahů stejně špatná rozhodnutí jako kdysi Šalomoun. Toho vedla jeho vlastní rozhodnutí ke stále hlubšímu pádu do hříchu. Je vhodné říci, že Šalomoun způsobil svůj vlastní úpadek tím, že neuposlechl Boží příkaz pro krále Izraele: „Také ať nemá mnoho žen, aby se jeho srdce neodvrátilo od Boha. Ani stříbra a zlata ať nemá příliš mnoho.“ (Dt 17,17) Právě Šalomounův život může sloužit jako záporný příklad: nejenže se oženil s více než jednou ženou, ale co je ještě závažnější (jak poukazuje Nehemjáš), vybral si ženy, které neuctívaly Hospodina.

Proč bylo správné, že Nehemjáš káral národ za smíšená manželství s pohany? Co k tomuto tématu říkají následující texty?

Gn 6,1–4

Gn 24,3.4

Gn 28,1.2

Dt 7,3.4

2K 6,14

Příkaz, který mluvil o zákazu smíšených manželství, nijak nesouvisel s nacionalizmem. Zákon se tím snažil zabránit pronikání modlářství do společenství vyvoleného lidu.

Vždyť například Mojžíš i Bóaz se sice oženili se ženami z jiných národů, ale Midjánka Sipora i Moábka Rút uctívaly jako svého Boha Hospodina. Zákon o smíšených manželstvích se proto soustředil na spojování se s těmi, kteří vyznávali jinou víru. Problémem bylo, že se muži v době Ezdráše a Nehemjáše rozhodli pro sňatky s ženami, které nevěřily v Hospodina. Richard M. Davidson píše: „Plán pro manželství z rajské zahrady ... poukazoval na vzájemně se doplňující jednotu dvou partnerů v duchovním svazku i v ostatních důležitých hodnotách.“ (*Flame of Yahweh*. Peabody: Hendrickson Publishers, 2007, str. 316) Pohanské manželky z našeho příběhu se nerozhodly vzdát se své modloslužby. Nehemjáše rozhodnutí lidu pravděpodobně spíše rozesmutnilo, než pobouřilo, protože to pro něj bylo znamením nedostatečné oddanosti Hospodinu.

Bible nám radí, jak si zachovat víru v Hospodina a jak rozmnožit naši spokojenost a prosperitu. I přikázání týkající se manželství mají vést k lepšímu životu a k vzájemnému povzbuzování ve víře v Boha.

Aplikace

Co se můžeš naučit z dnešních příběhů? Jak můžeme dnes vyjádřit svůj nesouhlas s hříšným jednáním, a přesto lidem projevit svou lásku a přátelství?

EZDRÁŠOVA REAKCE

¹Když byly vyřízeny tyto záležitosti, přistoupili ke mně předáci a řekli: „Izraelský lid, ani kněží a levité, se neoddělili od národů země, páchají ohavností Kenaanců, Chetejců, Perizejců, Jebúsejců, Amónců, Moábců, Egyptanů a Emorejců. ²Berou sobě i svým synům za ženy jejich dcery. Tak se mísí svatě símě s národy země. Předáci a představenstvo v této zpronevěře vedou. (Ezd 9,1,2)

Osobní studium

Přečti si text **Ezdráš 9. kapitola**. Jak prorok reagoval na zprávy o smíšených manželstvích Izraelců? Ve verších Ezd 9,1,2 se říká, že „se neoddělili od národů...“. Slovo „oddělit“ je použito i v následujících verších: **Lv 10,10; 11,47; Ex 26,33** a **Gn 1,4.6.7.14.18**. Co použití tohoto slova naznačuje o podstatě problému smíšených manželství mezi věřícími a nevěřícími?

Vůdcové národa oslovili Ezdráše v souvislosti s problémem smíšených manželství. Při jmenování dotyčných národů hovoří o „ohavnostech“ (Ezd 9,1), čímž prokazují svou znalost Tóry, protože seznam národů pochází přímo z biblického záznamu (např. **Dt 7,1–4**). Je zajímavé, že s touto informací přicházejí za Ezdrášem občanští představitelé, protože i duchovní vůdci národa – kněží a levité – se dopouštěli tohoto přestoupení.

„Ezdráš věděl, že jednou z hlavních příčin izraelského odpadnutí před babylónským zjetím byly právě sňatky s pohany. Kdyby tehdy od nich zůstali oddělení, ušetřili by si mnoho nepříjemných zkušeností. Proto když se nyní dozvěděl, že vysoce postavení lidé přestupují zákony, které mají chránit jejich duchovnost, velice se rozčílil. Jeho srdce naplnil spravedlivý hněv.“ (PK 620; OSU 233)

Slovo „oddělit“ se používá k vyjádření protikladných objektů. Ve skutečnosti poukazuje na úplný rozpor. Lidé tím vyjádřili své poznání a pochopení Božího příkazu, aby zůstali oddělení od okolních národů. Porozuměli, že se nikdo nemá nechat oddat s partnerem nebo partnerkou, jehož (jejíž) odlišná víra ovlivní nejen fungování manželství, ale i způsob, jakým budou vychovávat své děti. Vnímali vážnost situace, která v národě nastala.

Aplikace

Co můžeš udělat pro zachování a posílení víry ve své rodině nebo domově, a to i tehdy, jestliže jsi už v minulosti udělal špatné rozhodnutí?

EZDRÁŠOVO ROZHODNUTÍ A ČINY

“Nyní vzdejte chválu Hospodinu, Bohu svých otců, a jednejte podle jeho vůle. Oddělte se od národů země a od žen cizinek!”¹² Celé shromáždění hlasitě odpovědělo: „Ano, budeme jednat podle tvého slova. ...”¹⁹ Podáním ruky slíbili, že své ženy propustí. Za své provinění obětovali berana. (Ezd 10,11.12.19)

Osobní studium

Přečti si text **Ezdráš 10. kapitola**. Jak Ezdráš a vůdcové národa přistoupili k řešení problému smíšených manželství?

Celé shromáždění se společně rozhodlo, že od sebe vyženou ženy – cizinky. Je pozoruhodné, že s takovým krokem souhlasili i ti, kterých se toto rozhodnutí bezprostředně týkalo – kromě čtyř mužů, jmenovitě zmíněných ve verši **Ezd 10,15**. Splnění tohoto plánu jim trvalo tři měsíce. Nakonec poslalo pryč své manželky celkově 113 hebrejských mužů (**Ezd 10,18–43**). Poslední verš 10. kapitoly uvádí, že v některých z těchto smíšených manželství už byly děti. Poslat pryč manželky i s dětmi se nám může jevit jako nelogické, ba i nesprávné a neetické. Musíme si však uvědomit, že šlo o mimořádnou situaci. V tomto specifickém čase Bůh začíná nanovo jednat s Izraelci a oni se rozhodují nově vstoupit do smlouvy s ním. Naplno následovat Hospodina vyžadovalo radikální rozhodnutí a mimořádné kroky.

Ve verších **Ezd 10,11** a **19** se nacházejí slova „oddělit se“ (*badal*) a „propustit“ (*jaca*), která nejsou na žádném jiném místě v Písmu

použita k označení rozvodu. Ezdráš patrně znal obvyklá slova označující rozvod, ale rozhodl se je nepoužít. Je tedy pravděpodobné, že Ezdráš nepokládal tyto sňatky za platné, protože se ukázalo, že nebyly uzavřeny v souladu s ustanoveními Tóry. Tyto sňatky byly tedy prohlášeny za neplatné, protože byly v rozporu se zákonem. Z textu není jasné, co se s manželkami a dětmi stalo a jak toto jednání ovlivnilo celé společenství. Podle tehdejšího zvyku se měli bývalí manželé postarat o přestěhování svých manželek a dětí, které se obvykle vrátily zpět do domu svých rodičů.

Postupem času se však někteří židovští muži znovu oženili s nevěřícími manželkami a možná se někteří vrátili ke svým původním manželkám, které poslali pryč. Krátkodobé trvání tohoto řešení můžeme připsat lidské přirozenosti a naší váhavé a nestálé oddanosti Bohu. I ti z nás, kteří se považují za opravdově věřící, musejí připustit, že do života přicházejí období, kdy je náš vztah k Bohu vlašný a naše chození s ním může být označeno jako neuspokojivé. Naneštěstí mají lidé velmi často problém dát Boha na první místo svého života.

Aplikace

Máš nějakou osobní zkušenost s nestálou oddaností Bohu? Co ses naučil z takových období? Co ti pomohlo posílit tvůj vztah s Bohem?

MANŽELSTVÍ DNES

¹⁰Těm, kteří žijí v manželství, prikazuji – ne já, ale Pán – aby žena od muže neodcházela. ¹¹A když už odejde, ať zůstane neprovdána nebo se s mužem smíří; a muž ať ženu neopouští. ¹²Ostatním pravím já, a ne už Pán: Má-li někdo z bratří ženu nevěřící a ona je ochotna s ním zůstat, ať ji neopouští.

¹³A má-li žena muže nevěřícího a on je ochoten s ní zůstat, ať ho neopouští. ¹⁴Nevěřící muž je totiž posvěcen manželstvím s věřící ženou a nevěřící žena manželstvím s věřícím mužem, jinak by vaše děti byly nečisté; jsou však přece svatě! ¹⁵Chce-li nevěřící odejít, ať odejde. Věřící nejsou v takových případech vázáni. Bůh nás povolal k pokoji. ¹⁶Víš snad, ženo, zda se ti podaří přivést muže ke spáse? Víš snad, muži, zda se ti podaří přivést ženu ke spáse? ¹⁷Každý ať žije v tom postavení, které měl od Pána, když ho povolal k víře. A tak to nařizují v církvích všude. (1K 7,10–17)

Osobní studium

Na základě toho, co jsme se dozvěděli z knih Ezdráš a Nehemjáš o problematice smíšených manželství, můžeme konstatovat, že:

1. Bůh bere manželství vážně a měli bychom je tak brát i my.

2. O svém budoucím manželském partnerovi bychom měli přemýšlet rozvážně a na modlitbě. Boha bychom měli zahrnout do svého rozhodování.

3. Měli bychom se rozhodnout pro věrnost Božím principům, které nás mohou ochránit před smutkem a různými problémy.

Prozkoumej, jak se apoštol Pavel staví k problému smíšených manželství. Pečlivě si prostuduj úvodní verše. Jaký by měl být náš postoj k problematickým manželstvím? Jeli-kož v Písmu nenacházíme žádné detailní příkázání spojené s manželstvím mezi lidmi různého vyznání, bylo by velmi nemoudré zaujmout postoj, který jde proti záměru Pavlova textu a tvrdit, že oddělení se od nevěřícího partnera je ten nejsprávnější postoj, a doporučovat ho na základě Ezdrášova příběhu jako jediný možný. Situace během života Ezdráše a Nehemjáše byla jedinečná a události se děly v souladu s Boží vůlí (Ezd 10,11). Šlo tehdy

o celé společenství Izraele, o jeho budoucnost a uctívání Hospodina.

V Ezdrášově době byl v ohrožení i rod, z něž se měl narodit Mesiáš. Proto by jednorázová událost neměla být vnímána jako závazné nařízení. Tento příběh by nás však měl poučit o tom, jakou důležitost přikládá Bůh vyrovnanému vztahu v manželství. Satan má radost, když se rozhodneme pro vstup do manželství s člověkem, který nepodporuje naši oddanost Bohu. Ví totiž, že pokud oba manželé mají stejné přesvědčení, budou silnější ve své misijní práci pro Boha, než když je věrný jen jeden.

Ačkoli Bible vystupuje proti manželstvím, která nejsou založena na společném vyznání (2K 6,14), nacházíme v ní i stati založené na projevení milosti a milosrdenství vůči těm, kteří se rozhodli jinak. Bůh posiluje i ty, kteří jsou v manželství s nevěřícími, aby zůstávali věrni Bohu i svému partnerovi. Ani když se rozhodneme v rozporu s jeho vůlí, Bůh nás neopustí ani nezavrhně. Když ho prosíme o pomoc, dá nám ji. To samozřejmě neznamená, že si můžeme dělat, co chceme, a pak očekávat, že nám Bůh přesto požehná. Ale když přicházíme k Bohu s prosbou a pokorným srdcem, vždy nás slyší. Bez Boží milosti by nebylo žádné naděje pro nikoho z nás, protože všichni jsme hříšníci.

Aplikace

Jak by vaše společenství mohlo pomoci lidem, kteří prožívají ve svém manželství krizi – ať už je příčinou cokoliv?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 57. kapitolu „Nehemjášova reforma“ z knihy *Od slávy k úpadku* (PK 669–678; OSU 253–256).

„Pracovitost a nadšení pro Boží dílo jsou důležitou součástí pravého náboženství. Zatímco uvážlivým jednáním v příhodný čas je možné dosáhnout velkých výsledků, leností a nedbalostí lze mnoho ztratit a znevážit Boží jméno. Pokud jsou vedoucí lhotejní a chybí jim nadšení, jejich sbory budou netečné a budou mít zalíbení v povrchních radovánkách; pokud však budou odhodlaně sloužit Bohu, členové sborů budou jednotní, plní naděje a horliví pro Boží dílo. Stránky Božího slova, které popisují nenávisť, úskoky a zrady Sanbalata a Tóbijáše, hovoří také o Ezdrášovu a Nehemjášovu odevzdání a sebeobětování. Záleží jen na nás, který z příkladů se rozhodneme následovat.“ (PK 676; OSU 255.256)

Otázky k rozhovoru

1. Při čtení příběhů o řešení problému smíšených manželství je zřejmé, že mnozí lidé nebyli skutečně oddaní Bohu. To byl také ten základní důvod, proč si vybrali pohanské manželky. Ezdráš se rozhodl, že je nenechá, aby si dělali, co chtějí. Snažil se je napomenout a napravit, aby se změnili. Byla však tato změna opravdová? Tím, že změnili své jednání, změnilo se i jejich srdce? Posílila se jejich oddanost Bohu? Z čeho můžeme usuzovat, že v mnoha případech tomu tak nebylo? Co se můžeme naučit z jejich chyb? Proč je změna srdce opravdu tak důležitá?
2. Boží principy jsou věčné a absolutní, přesto je v různých kulturách potřeba uplatňovat je s moudrostí a citem. Proč musíme mít na paměti tyto rozdíly, když se snažíme aplikovat Boží principy do našich životů a situací?
3. Co nám může pomoci činit moudrá rozhodnutí, aniž bychom dělali ústupky anebo omezovali osobní svobodu druhých?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____